

VIRÁGOS ZSOLT KÁLMÁN

ÜNNEPI EMLÉKKÖNYVEK ÉS TISZTELGŐ TOMUSOK: GONDOLATOK EGYETEMTÖRTÉNETI KÖTETEKRŐL*

JUBILARIAN ACADEMIC WRITING: REFLECTIONS ON COMMEMORATIVE VOLUMES OF INSTITUTIONAL HISTORY. The present survey of both the theoretical ramifications and practical dilemmas of jubilarian academic writing attempts to look at the nature, conceptuality, and generic properties of commemorative writing as representative texts of institutional history in the "groves of academe." Particular attention is attributed to those personalized and self-contained volumes which have been earmarked as special gifts by peer-group members – most often colleagues and former students – in honour of professors and associate professors in the year of their jubilee, which also tends to be the year of their retirement. In the history of the Institute of English and American Studies, University of Debrecen, so far 7 Full Professors (listed in the chronological order of the year of their respective jubilees: László Ország [1993 and 2007: 2 vols.], István Pálffy [1999], Péter Egri [2002], Béla Korponay [1998 and 2008], Zoltán Abádi-Nagy [2010; 4 vols.], Donald E. Morse [2011 and 2012: 2 vols.], Zsolt Kálmán Virágos [2012; 2 vols.]) and 4 Associate Professors (Sarolta Kretzoi [2009], Csilla Bertha [2011], Béla Hollósy [2013], and Péter Pelyvás [2014]) have been the beneficiaries of commemorative volumes as special and honorary gifts. The author of the survey painstakingly documents the bibliographical details of all the respective essays published.

A Debreceni Egyetem eddig megélt történelmi útja jórészt meg is magyarázza az újabb keletű intézménytörténeti ábrázolatok és kiadványok népszerűségét, bővülő fogyasztását és időszerűségét. Mindezen kifejeződések – tehát egyben és végső soron a betudható okok is – a társadalmi tudatformák konkretizációinak tág ölelésű színeképét érintik; az objektív-szubjektív bejáratott dialektikájától az ismeretelmélet különböző nagyságrendű és horderejű kérdésfelvetésein át az olyan látszólag banálisnak tűnő strukturális megfogalmazásokig, mint például a *lépték*, melyen jelen esetben csupán azt értem, hogy tendenciáját tekintve a mikrotörténet kiválasztott filtert alkalmaz: felnagyítja és közelebb hozza a félig-meddig sajátnak vagy privátnak érzett társadalmi-kulturális térreumot. Egyben arra sarkallhatja a „kulturális fogyasztót”, hogy igenlően viszonyuljon ahhoz az egyszerű kérdéshez, hogy végül is óhajt-e a szubjektum a saját világaról minél több releváns – vagy éppen irreleváns – információt felhalmozni?

* Ez az írás két, egymástól külön fellelhető szövegből áll. A rövidebb szöveg, mely elsősorban fogalmi-műfaji kérdéseket taglaló bevezető rész, a *Gerundium* kurrens számában olvasható. A másik, emezt tematikailag szervesen kiegészítő, de elsősorban könyvészeti tényekre, bibliográfiai adatolásra, valamint életrajzi és szakmai-tudományos kommentárookra figyelő hosszabb változatot a DE Angol–Amerikai Intézetének honlapján helyeztük el. Elérhető a következő weboldalon: <http://ieas.unideb.hu/index.php?p=483>.

Azonban mielőtt belemélyednénk a viszonylatok ágas-bogas témájába, hasznos lehet, ha szemügyre vesszük röviden az intézménytörténetiség – azon belül az egyetemtörténetiség – kiterjedt fogalmiságát. Ehhez persze már az eddigiek alapján is eleve be kellett látnunk, hogy itt tág ölelésű, elasztikus, egyben ikonográfiailag terhelt kategóriával van dolgunk, melynek változatos tartalma igencsak tarka színezetű összetevők egyvelege. A közbeszéd és a köznapi tapasztalás azt sugalmazza, hogy tendenciájában ez az egyveleg mindig sűrűbben telepített – és kuszább –, mint hinnénk. Hiszen idetartoznak többek között olyan – első megközelítésben nem összeillőnek tűnő – kompozíciós tételek és építőelemek (a szélesebb társadalmi környezet kulturális leülepedései, a társadalmi tudat mint felismert forma be- és kitüremkedései), mint az új keletű és egykorvolt alapítási és működ(tet)ési szabályzatok, valamint rendeletek, az intézménnyel kapcsolatos médiastratégiák, az oktató-kutató gárda eszmei kezdeményezései: problémafelvető és megoldásokat ajánló szakmai-tudományos írásai és egyéb munkái, továbbá az ezekhez kapcsolódó emblematisz ábrázolatok és kvalifikációk, valamint a politikai szelek (azaz végső eredőjében ideológiai mozgások, tehát legvégsőbb soron ütköző, tehát ellenérdekelt) megnyilvánulási formák által is ösztönzött (át)keresztel(őd)ések és egyéb névcserek, ceremoniális aktusok, sőt a mindenkori campus „bebútorozottsága” (ikonikus megtervezettség, műtárgyai) stb. Mindezeket végiggondolva vajon egyetemtörténeti dokumentumnak tekinthetnénk-e egy harminc évvel ezelőtt használt leckekönyvet? A válasz igen. A felsorolt tételek mintájára ugyancsak alárendelt tematikai műfajnak – tehát az egyetemtörténet alműfajának – tekinthetők a jubileumi kiadványok, az emlékkönyvek, a kommemoratív ünnepi tomosok, a periodikumok tematikus és/vagy konkrét személyekhez címzett (dupla) különszámai, valamint egyéb tisztelgő írások és jubileumi kötetek, melyekről a továbbiakban külön is szólnunk.

Mielőtt továbblépnénk, tegyünk próbát. Megnevezek és utalásszerű rövidséggel felidézek öt debreceni egyetemi kiadványt. Az olvasó pedig házi feladatot kap: megkérdezem tőle, hogy a szóban forgó kiadványok közül mely konkrét egyetemtörténeti publikáció(k)nak adna esélyt arra, hogy azokat a szakmai-tudományos emlékkönyv kategóriájába (is) be lehessen sorolni. Mint hamarosan kiviláglik, ez a kérdés távolról sem olyan egyszerű – vagy éppen naiv –, mint első közelítésben gondolnánk. Tehát: (1) *DOTÉ-emlékkönyv: Pillanatok az Orvostudományi Egyetem 75 éves történetéből*. A 32 oldal terjedelmű munka visszatekintő epizódokat elevenít fel, mint például az orvoskar 1921. évi alapításának rövid narratíváját, avagy a Tisza István névadó ünnepséget; felsorolja a kar vezető oktatóinak, valamint a Weszprémi-díjas hallgatónak a nevét stb. (2) *Petrányi Gyula emlékkönyv, 1950–1974*. 24 éves egyetemi tanári szolgálata alkalmából összeállították munkatársai. A mindössze 50 oldalas kiadvány elsősorban a jubiláns addig megjelent kiadványainak jegyzéke, munkatársainak összeállításában. (3) *A tudomány szolgálatában: életrajzi elemekkel tűzdelt tudományos művek tára, Nemessályi Zsolt professor emeritus a DAB alelnöke 70. születésnapjára* (Debrecen, 2014). A több száz oldalas, saját összeállítású nagymonográfia a választott téma enciklopédiájaként is olvasható. Lehetséges, hogy a jövőben forrásmunkaként szolgálhat tudományszociológiai

és tudománymetriai vizsgálatokban is. Nemcsak a szakmáról (vállalati gazdálkodás, oktatás, Farmer-Expo, gazdaságtudomány, farmgazdálkodás, üzemszervezés stb.) tájékoztat, hanem aprólékosan beszámol saját családi környezetéről (a könyvben szerepel mind a négy unoka neve és születési éve) és konkrét hallgatói csoportokról (pl. a DATE agrár-közgazdálkodási PhD-hallgatói az 1993/94-es tanévben) is. (4) Fest Sándor: *Skóciai Szent Margittól a Walesi Bárdokig. Magyar–angol történeti és irodalmi kapcsolatok*. Szerk.: Czigány Lóránt és Korompay H. János. Budapest: Universitas Könyvkiadó, 2000. 725 p. (5). *A Magyar Ideg- és Elmeorvosok Társasága Tiszántúli Tagozatának rövid története 1959–1994. Dr. Molnár László Professzor 75. éves jubileumának tiszteletére*. Esztergom, 1998. 8.

Nem igényel hosszas töprengést annak eldöntése, hogy (ma már) a citált kiadványok egyike sem tekinthető tisztelgő-kommemoratív emlékkötetnek. Még azok sem, melyeknek címében hangsúlyozottan előfordul az „emlékkönyv” szó. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy nem teljesül bennük néhány perdöntően fontos „műfaji” elvárás. Például az, amelyet nevezhetnénk az ajándékozási elv vagy a jutalomjelleg tárgyiasulásának is: az emlékkötet mindenképp a jubiláns személynek címzett – és publikusan, kiválasztott ceremoniális keretek között átnyújtott – elismerés és szakmai ajándék. Melynek feladói a hazai és külföldi pályatársak, kollégák, tanítványok. Továbbá: egy kommemoratív ünnepi kötet létrehozása – megszerkesztése és megjelentetése – legtöbbször kollektív vállalkozásnak (is) tekinthető. Egyfajta kontribúciós társszerzői együttműködés végtermékének, ami feltételezi, hogy a tervezett kötetet leginkább egy kollégákból álló elkötelezett *csapat* szervezte és gondozta.

Az utóbbi megszorítás arra is utal, hogy általában az adott kötetben szereplő tanulmányok egyike sem származhat a jubiláns személy saját tollából. Bár ez nem kökémeny tilalom, könnyen belátható, hogy megsértése tetemesen gyengítené azt az írásba nem foglalt hagyományt, amelyet egyfajta *gentleman's agreement*nek – kölcsönös bizalom alapuló megállapodásnak, becsületbeli megegyezésnek – is tekinthetnénk. Ennek egyik kivetülése a tisztelgőkötetnek *meglepetéskötet*ként való kezelése és elfogadása: ez a tranzakció legtöbbször – normális körülmények fennállása esetén – színlelt hallgatási fogadalmat, egyfajta bújócskajátékot feltételez a jutalmazott és a jutalmazó személyek között, akik ebbe – látszólag és előre megjósolhatóan is – egyaránt belemennek. Ezt az együttműködést egyfajta biztonsági szelepnek is felfoghatjuk, melyre feltehetően azért van szükség, mert leginkább így lehet egy adott kötetet védelmezni attól, hogy anyagába a jubiláns kéretlenül belenyúljon. Belenyúlhat, de akkor az már „szennyezett áru”: már nem fogadható el csorbítatlanul gondozott ajándékkötetnek. Mivel az ily módon fenyegetett minőségű szöveg tisztasága kétes lehet, megvalósult formában az – egy kritikus ponton túl – sem a tisztelet kifejezésére, sem a kommemoráció gerjesztésére nem alkalmas.

Fentebb kiválasztott példáink esetében ezért sem tekinthetjük a két legmasszívabb kontribúciót – a Nemessályi-kötetet, valamint a tragikus sorsú anglista professzor, Fest Sándor hatalmas életművét összegező munkát – ünnepi produkciónak. Formailag –

más filterekkel – ugyancsak ez a kíváncsi sérül, amikor az „emlékkönyv” tartalmáról kiderül, hogy annak anyaga elsősorban „saját matéria”: a kiadvány méretéhez szabva túltengő publikációs lista (példánkban az 50 oldalból 38), avagy amikor a 8 oldalas „rövid történet” mint jubileumi kiadvány még a pamflet szokványos terjedelmének negyedét sem éri el.

Ezzel szemben számos szövegben hiteles leírást nyerhetünk a munkatársakkal való együttműködés természetéről, valamint a laudáció retorikai hasznáról. Az egykori jogelőd DOTE fiatalabb nemzedéke egy 1968-ban megjelent emlékkönyvben többek között ezekkel a szavakkal érzékeltette Szelezky Gyula egyetemi tanárhoz (I. Sz. Sebészeti Klinika) fűződő viszonyának lényegét: „Mi, tanítványai, volt munkatársai hálával, tisztelettel és szeretettel köszöntjük őt professzori jubileuma alkalmából [...] professzori működésének jubileumára átnyújtjuk neki ebben a kötetben néhány szerény dolgozatunkat, a tanítványok tiszteletével, a volt munkatársak szeretetével kívánjuk neki, hogy még sok éven át...” A laudáció, a dicséző-magasztaló hullámhosszra beállított retorika beépült a jubileumi ünneplések hagyományába, ahol éppen olyan megkerülhetetlen formai elemmé lépett elő, mint maga a *tabula gratulatoria*.

Ha tehát megpróbáljuk elképzelni a szóban forgó eljárások és tranzakciók folyamatábráját, azt érzékelhetjük, hogy a kommemoratív figyelmet elnyerő ünneplés szakember – tehát a jubiléum – két menetben van érdekelve ajándékozási aktusban. Egyrészt saját munkája termékével, leginkább életműve létrehozásával és hátrahagyásával átörökítésével adakozik. Másrészt, hasonló impulzusok logikáját követve – egyfajta szellemi cserekereskedelem formájában – begyűjti mások felkínált szakmai hozadékát. Teszi ezt oly módon, hogy a tisztelgő kötet tanulmányait az érdekelt közreműködők – az adott változatban – sehol máshol nem teszik publikusan elérhetővé. Egyébként aligha tagadható, hogy szakmai-tudományos berkekben elképzelni is alig lehet energizálóbb, éppen ezért megtisztelőbb és hitelesebb adományozási aktust felmutatni annál, mint amikor egy szakmailag magasan pozicionált „írástudó” személy – elismerésként – saját szellemi termékét nyújtja át egy másik szakmai partnernek. Ily módon az emlékkötet átnyújtása azonos lehet egy intenzív szellemi partnerség aládúcolásával és megerősítő karbantartásával.

Érdemes lehet még egy érvt említeni az általában kényszerűen limitált – azaz szoros pénzügyi beosztást igénylő, éppen ezért kis példányszámban kiadott tisztelgőkötetek hasznáról: üzenetük talán semmi más úton nem jutna el a szakmai (vagy éppen a laikus) közönséghez. A szerző¹ bevallott szándéka ezzel az írással éppen az, hogy egy másfél tucatnyinál valamivel több (17 önálló kötet, 11 jubiléum személy között elosztva; valamennyien a DE Angol–Amerikai Intézetének egykori és/vagy jelenlegi oktatói) ünnepi emlékkönyv bemutatásával szakmai-tudományos útitérképet adjon a szakmailag érdekelt kortárs nemzedék kezébe. Remélhető, hogy ennek eredményeként az egyetem tanszéki-intézeti könyvtárainak hátsó fertályaiban elfekvő emlékkötetek mintegy feltá-

¹ V. Zs. K.

maszthatók, azaz ezek a dokumentumok megőrizhetik vagy visszanyerhetik jubileumi kisugárzásukat és egyben szakmai hasznosságukat.

Ha az olvasó továbblapozza ezt az írást, egyhamar észre fogja venni, hogy az itt bemutatott kötetek többsége hibrid produktum. Hibrid abban az értelemben, hogy megszerkesztésükben, létrehozásukban és megjelenítésükben nem mindig csupán egyetlen szakmai műhely – a debreceni egyetem angol tanszéke, majd a DE intézeti tanszékei – volt érdekelt. Mint látható, éveken át számottevő és példaszerű együttműködés volt érvényben Debrecen (a KLTE, DE) és Eger (az Eszterházy Károly Főiskola anglisztika, valamint – és elsősorban – [észak-]amerikanisztika tanszékei) között. Ez csupán részben tudható be annak, hogy országos viszonylatban ez a két vidéki tanszék járt élen önálló (észak-)amerikanisztikai tanszék létrehozásában (Eger 1990-ben, Debrecen 1991-ben); ettől számítjuk a két intézmény sokat emlegetett „különleges kapcsolatának” (*special relationship*) elmélyülését is. A két egység számos saját kezdeményezésű projektben működött együtt: több éven át életben tartott vendégtanárság, magasabb kvalifikáció megszerzését lehetővé tevő humán és intézményi infrastruktúra biztosítása, konferenciaszervezés, publikációs lehetőségek fenntartása, kiadványok bemutatása, összehangolása és versenyeztetése stb. Kivételesen gyümölcsözőnek bizonyult Vadon Lehel egri tanszékvezető nemzetközi mércével is kiválóra minősített elméleti és szakmai tapasztalatának kiaknázása a szerkesztői és bibliográfiai munka terén. Nem túlzás kijelenteni, hogy a keze nyomát valamilyen formában mindegyik itt bemutatott önálló kötet magán viseli.

Néhány hete egy baráti beszélgetés alkalmával visszatekintésben maga Vadon professzor többek között így idézte fel az „Eger–Debrecen-tengely” szakmai-tudományos jelentőségét: „a debreceni és az egri amerikanisztika tanszékek több mint negyed évszázados kapcsolata és együttműködése példátlan és példaértékű. Történhetett ez azért, mert mindkét tanszék alapítói Országh László szűk mentori köréhez tartoztak, és tudós tanáruk örökségére alapozva hozták létre tanszékeiket. Talán a sors ajándéka, hogy tanáraink, tudományterületünk magasan képzett elkötelezettjei egymásra találtak. A közös célok, közös munkálkodás és közös eredmények, a hivatalos és baráti együttműködés, a kollegiális és baráti szeretet, a soha nem tapasztalható rivalizálás tartott össze bennünket, amelyek mindmáig számos és értékes formában vannak jelen a hazai amerikanisztikában.”

Hasznos lehet még ezen a ponton röviden megfontolni, hogy az emlékkötetek szerkesztői milyen hozott vagy szerzett anyagból – és a felhasznált összetevők milyen elegyítésével – tudtak építkezni. Mint ahogy ez a későbbiek során kiderül, statisztikai szóródásban a legkeresettebb és leginkább hiteles építőkönek a szaktanulmány bizonyult. Tehát a szakmai-tudományos elaborátum, a kritikai taglat, a „cikk”, az „esszé”.²

² Ebben a szövegben az „esszé” szót minden előfordulásában macskakörömök közé teszem. Így emlékkötetek arra a sajátos jelentéscsúszásra, mely e lexikai egység hagyományos brit és magyar jelentésárnyalata között külön-külön fellelhető. Mindkettőben jelen van egyrészt a taglat, a dolgozatiság, a szoros érvelési és érzelmi haladvány kontemplatív ereje, másrészt a művésziesség szerkezeti eleme is, de a brit változatban erősebb a próbálkozás, a verbális és kompozíciós kísérlet, valamint az egyéni hangvétel szemiotikai sodra.

Egyéb megjegyzések címszó alatt utalok még a következőkre: a második részben vizsgált kötetekben minden írás a szerző nevével, az elaborátum teljes eredeti (nem lefordított) címével szerepel. Továbbá: a szerkesztők szabad kezet kaptak annak eldöntésében, hogy érdemes-e szoros határokat megszabni a „szakmai-tudományos és környéke” típusú entitások szétválasztásában és külön-külön felcímkezésében. Ez különösen nyilvánvaló abban a szerkesztői döntésben, hogy nem ragaszkodtunk a szaktanulmány kizárólagos kultuszához. Mint azt a jelen írás második részében a későbbiek során látni fogjuk, a szerkesztők egy-két esetben ugyancsak elfogadtak kiemelkedően nívós műfordításokat, sőt kifejezetten személyes írásokat, leveleket, privát analógiákat, köszöntéseket és „szösszeneteket” is. Ugyancsak látható, hogy az „idegennyelvűség” nem számított kizáró oknak: az angol és a magyar nyelven kívül előfordul orosz és spanyol nyelvű beküldött anyag is. A másfél tucatnyi önálló kötet tudományági besorolása tág ölelésű, könnyen konkretizálható és alkalmasan felosztható: anglisztika, észak-amerikanisztika, ausztralisztika, angol nyelvészet stb. Ahol egy konkrét kötet tartalmának az adott szerkesztő által ajánlott tematikus felosztása gazdagítja a témák színeképét, megtartottam a felosztás eredeti elveit. Például: életút, interjúk, pályatársak, kultúrák találkozása, az Ország-centenáriumra készült munkák, műfaji elkülönítések és szembeállítások stb. A homogén és kevésbé tarka tematikai vonalvezetés (ennek a tematikus szűkítésnek jó példája a 2016-ban a DE Francia Tanszéke által a *Studia Romanica* XXVII. kötetében kiadott, meghatározóan narratológiai témákra összpontosuló Gorilovics-kötet [Études en mémoire de Tivadar Gorilovics]) mellett ugyancsak bátorítást nyertek centrifugális irányultságú szervezési elvek. Így sokkal nagyobb hatékonysággal érvényesül az emlékkötetek (egyben *emlékeztető* kötetek) ismeretterjesztő és tudománypopularizáló ereje.

A kumulatív listák önmagukat magyarázzák; hasznukat aligha kell külön bizonygatni. Annyit azért megjegyzek, hogy az itt kezdődő adatolt bemutatásban keretbe foglalva azoknak a debreceni egyetemi szakembereknek – a DE Angol–Amerikai Intézetéből tizenegy vezető oktató: 7 professzor és 4 docens – a neve olvasható, akik jubileumi kort elérve egyetemüktől – egyetemünk egykori angol tanszékétől vagy mostani Észak-amerikai Intézetétől – ünnepi emlékkötetet kaptak. Helyszüke miatt kiemelt figyelmet kapnak a bibliográfiai leírások, a szakmai-tudományos szempontból dokumentumértékű – és egyben kultúramentő – publikációs listák, melyek az adott oktatási egység minősítésében, esetleg a kutatási irányok kijelölésében figyelemre méltó adalékok. A *bibliográfia* és a *biográfia* versengésében e helyütt fontosabbnak tekintettem az előbbi. Ugyanakkor megjegyzem, hogy 2014-ben megjelent egy jóval több mint háromszáz oldalas egyetemtörténeti monográfia, melynek címe *A debreceni angol tanszék története*, és amely pótolhatja az említett hiányt: az említett kötet „Professzorportrék” című fejezetében az olvasó részletes ismertetést nyerhet mindegyik itt említett egyetemi tanárról.

Most pedig következzen a jelen áttekintésben bemutatott, listába állított, konkrét emlékkötetekre vonatkozó könyvészeti tények adatolása és/vagy személyes kommentáranyagként való közzététele. Ugyanakkor, mivel a tanulmány itt publikált első részének mondanivalója élesen eltér a már jelzett intézeti honlapra telepített szövegtől, célirányos, ha megpróbálunk átmenetet és fokozatot alkalmazni. Ezt a strukturális és fogalmi

áthidalást én személy szerint úgy igyekeztem megvalósítani, hogy a 17 emlékkönyvet bemutató második részből kétegyesnyi anyagot „eltéríttem”, hogy azokat az I. és II. részt összekapcsoló köztes átmeneti zónaként kezelhessem. És mivel történetesen az áttelepített két önálló kötet mindegyike Országh László nevéhez fűződik, arra is megpróbálom rábeszélni az olvasót, hogy tekintse ezeket egyfajta mintának. Lássuk, milyen adalékok közlését tartotta a szerző fontosnak a két áttelepített egységben:

[1] *Országh László / 1*

Vadon Lehel (szerk.): *Emlékkönyv Országh László tiszteletére*. Eger, Eszterházy Károly TF, 1993. 406 p.

Az iskolateremtő és tanszéképítő Országh László tiszteletére Egerben megjelent kötet posztumusz kiadású tomos: napvilágot látott az 1984-ben elhunyt híres professzor halála után csaknem két évtizednyi várakozást követően. Eger kaphatta meg azt a jubileumi összeállítást, mely ajánlásában többszörösen is hangsúlyozza az emlékezés (a kommemoráció), a tisztelgés, valamint az ünneplés fontosságát és erejét. A kötet szerkesztője a volt debreceni diák, Vadon Lehel professzor, akiről fentebb már szóltam. A kötet immáron történetileg klasszikus és klasszikusan sztereotip megfogalmazású címlapi dedikációját szó szerint idézem: „EMLÉKKÖNYV // ORSZÁGH LÁSZLÓ // professzor úrnak, // a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem // angol nyelv és irodalom tanárának // KÖSZÖNETTEL, TISZTELETTEL ÉS NAGYRABECSÜLÉSEL // BARÁTAI, KOLLÉGÁI, TANÍTVÁNYAI”.

És most lássuk tétele felsorolásban ebben az első kötetben összegyűjtött és kiadott kultúramentő munkákat. Tehát: **Abádi Nagy Zoltán**: „Beszélgetés Walker Percy amerikai íróval” (95–112); **Bertha Csilla**: „A fantasztikum az ír drámában” (113–128); **Bollobás Enikő és Donald Wesling**: „A szabadvers” (129–138); **Czeglédi Csaba**: „Közvetett kérdések az angol, a magyar és az orosz nyelvben” (137–156); **Csapó József**: „A szintetikus összetételekről” (157–176); **Dányi László**: „Az óramotívum néhány funkciója William Styron két regényében” (177–184); **Egri Péter**: „Noktürn és vihar: Field és Chopin” (185–204); **Géher István**: „Mesterségünk címeréből: egy elhagyott mező. William Faulkner” (205–222); **Jeszenszky Géza**: „Változó Magyarország – változó tükörcép” (223–236); **Kodolányi Gyula**: „Egy magyar gentleman – a Kádár-korszakban” (237–242); **Kontra Miklós**: „Kik köszönnek ma Magyarországon heló-val?” (243–252); **Korponay Béla**: „Néhány gondolat a műveltetésről” (253–266); **Kretzoi Sarolta**: „Az amerikai irodalmi realizmus és naturalizmus kialakulása” (267–264); **Kurdi Mária**: „A múlt és a szektariánizmus meghatározó voltának újfajta szemlélete két mai ír drámában” (285–300); **Magay Tamás**: „Országh László, a lexikográfus” (301–310); **Magyarics Tamás**: „Amerikai tükör: Magyarország a *The New York Times*-ban, 1921–1925” (311–334); **Pálffy István**: „John Ford és a »pszichologizáló« történelmi dráma” (335–342); **Peter Sherwood**: „Isn't 'Országh' the Hungarian for 'Dictionary?' : Memories and Letters of László Országh” (343–360); **Szilassy Zoltán**: „Néhány adalék

a debreceni »Ország-könyvtári hagyaték« ún. »possessori« bejegyzéseiről” (361–364); **Vadon Lehel**: „Az Egyesült Államok gyarmati korszaka irodalmának magyarországi fogadtatása” (365–392); **Virágos Zsolt**: „Mítosz és műértelmezés: a »lágý fókusz« problémájá” (393–405). **Összesen**: 21 szakmai esszé 22 szerzőtől.

[2] *Ország László / 2*

Vadon Lehel (szerk.): *In Memoriam Ország László: születésének 100. évfordulójára*. Eger, EFK Líceum Kiadó, 2007. 390 p.

Lássuk az immár második Ország-émlékkönyv tömörített kumulatív listáját, mely az előbbinél tematikailag és műfajilag sokrétűbb. Az ÉLETÚT, ÉLETMŰ tematikai blokk a következő szövegekkel térképezi fel tartalmi dimenzióit: **Virágos Zsolt**: „Ország László élete és munkássága (1907–1984). Kerekasztal-beszélgetés” (11–64); **Vadon Lehel**: „Ország László” (65–88); **Vadon Lehel**: „Ország László tudományos munkássága. Bibliográfia (1929–2007)”; **Vadon Lehel**: „Ország Lászlóról és munkásságáról megjelent írások bibliográfiája 1936–2007” (107–123). Következik a TANULMÁNYOK tematikai csoport: **Balázs János**: „Ország László, a nyelvész” (125–133); **Egri Péter**: „Ország László irodalomtörténeti munkásságáról” (134–142); **Kodolányi Gyula**: „Egy magyar gentleman – a Kádár-korszakban” (143–147); **Kontra Miklós**: „Ország László életművének néhány tudománytörténeti vonatkozása” (148–173); **Kontra Miklós**: „Kicenzúráz – A cenzúra nem (tört)?” (172–183); **Magay Tamás**: „Ország László, a lexikográfus” (184–192); **Szilassy Zoltán**: „Az »Ország-könyvtári hagyaték« ún. »possessori« bejegyzéseiről” (193–196). KÖSZÖNTÉSEK, EMLÉKEZÉSEK: **Abádi Nagy Zoltán**: „Búcsú Ország Lászlótól” (199–201); **Bakos Ferenc**: „Ország László (1907–1884)” (202–205); **Bertha Csilla**: „Tisztelgés Ország László, a tudós, a tanár és az ember előtt”; **Egri Péter**: „Ország László 1907–1984”; **Imre Samu**: „Ország László 70 éves”; **Kéry László**: „Ország László köszöntése” (225–228); **Kéry László**: „Ország László 1907–1984” (219–224); **Kontra Miklós**: „A hidépítő Ország László köszöntése” (225–228); **Kontra Miklós**: „Ország László (1907–1984)” (229–235); **A. Molnár Ferenc**: „Ország Lászlóról egy amerikai professzor – és egy volt Ország-diák” (236–240); Peter **Sherwood**: „Ugye 'Orzágh' azt jelenti magyarul, hogy 'szótár?': emlékeim Ország Lászlóról néhány levele kapcsán” (241–258); Myron **Simon**: „Ország László emlékezete” (25–264); **Vadon Lehel**: „Ország László emlékezete” (265–266). INTERJÚK: (267–268): **Gergely Ágnes**: „A szavak tudósa” (269–273); **Szilassy Zoltán**: „Fél évszázad az anglisztika és az amerikanisztika szolgálatában” (274–278). ORSZÁGH LÁSZLÓRÓL ÍRT VERSEK: (279–280): **Tandori Dezső**: „Egy szó alibije” (281), „Mert enyém az Orzágh” (285–288). AZ ORSZÁGH-CENTENÁRIUMRA KÉSZÜLT MUNKÁK: **Abádi Nagy Zoltán**: „Ország László debreceni egyetemi működése” (291–362); **Kontra Miklós**: „Ország László budapesti működése” (363–374); **Virágos Zsolt**: „Az Ország-örökség ápolása” (375–390). **Összesen**: 22 szerző tollából 31 szaktanulmány, 2 vers.